

## ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ МУЗИКИ

### SYLLABUS

#### І курс, II семестр

Спеціальність 025 «Музичне мистецтво»  
Освітньо-кваліфікаційний рівень «**БАКАЛАВР**»  
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

#### **Інформація про викладача:**

НАУМОВА ОЛЕНА АНАТОЛІЇВНА,  
кандидат мистецтвознавства, доцент

Профіль викладача:

<https://scholar.google.com/citations?pli=1&authuser=1&user=CfMQFsgAAAAJ>

Контактна інформація: [elnaumova@ukr.net](mailto:elnaumova@ukr.net)  
+3805014414349 (Viber, Telegram)

#### *Анотація дисципліни:*

Курс «Історії світової музики: від бароко до романтизму» охоплює період з другої половини XVII століття до першої половини XIX століття. Увагу сконцентровано на ключових етапах музично-історичного процесу. На матеріалі оркестрової, оперної та камерної музики досліджується логіка жанрово-стильових трансформацій та виокремлюються лінії спадкоємності традицій у контексті основних художніх напрямів (бароко, класицизм, романтизм). Програма курсу передбачає вивчення музичного мистецтва у зв'язку з економічними, політичними та іншими суспільними явищами. Пріоритетним завданням є встановлення зв'язків культурних традицій із загальнолюдськими цінностями.

*Мета курсу:* формування уявлень про сутність та форми музично-історичного процесу кінця XVII–першої половини XIX століття, а також розвиток аналітичного і художнього мислення студентів.

*Завдання курсу:* дослідити творчі здобутки та новації композиторів доби бароко, пізнього класицизму та раннього романтизму; ознайомитися з типологічними

ознаками фундаментальних художніх стилів та їх національними різновидами; осмислити еволюцію та вершинні досягнення світового музичного мистецтва вказаного періоду.

В ході вивчення курсу з історії музики студенти повинні *знати*:

- періодизацію історії музичного мистецтва, етапи його розвитку;
- соціально-історичний та культурний контекст музичного явище, яке вивчається;
- головні музичні стилі як окремих епох, так й творчих індивідуальностей;
- життєвий та творчий шлях знакових композиторів, їхні твори, та те місце яке вони займають в історії музичного мистецтва.

Студенти повинні *вміти*:

- характеризувати головні тенденції розвитку музичного мистецтва у соціально-історичному та культурному контекстах;
- розкрити зміст змін, які відбувалися з музичним мистецтвом на різних етапах його розвитку;
- слухати музику, образно висловлюватись щодо характеру, ідейного значення музичних творів, їхньої цінності;
- робити аналіз засобів музичної виразності, визначати стиль та жанр творів;
- розрізняти на слух музичні стилі різних епох та індивідуальні композиторські стилі;

*Форми навчання:*

- 1) лекційні онлайн заняття на платформі ZOOM **по понеділках о 8.30**; всі матеріали курсу, презентації та завдання будуть додаватися у відповідних тематичних блоках Google Клас на сторінці групи.
- 2) семінарські заняття (усна та письмова форми);
- 3) консультації offline (за попередньою домовленістю).

*Оцінювання студентів:*

Оцінка за семестр виставляється за умов виконання всіх необхідних робіт, опанування обов'язкової навчальної літератури, а також регулярного відвідування лекційних занять.

*Для отримання оцінки необхідно здати:*

- 1) 3 великих письмових тести на знання музичного матеріалу (по закінченні відповідних змістових модулів). Максимальна кількість балів за один тест – 10. Термін подання роботи – протягом 20 хвилин після закінчення уроку.
- 2) 3 письмові семінари у формі презентацій PowerPoint (китайською мовою). Максимальна кількість балів за один семінар – 10. Термін подання роботи – 5 днів.
- 3) Складання іспиту (усна та письмова форми). Максимальна кількість балів – 40.

### Структура курсу:

Курс триває 20 тижнів (20 годин лекційних та 20 годин семінарських і практичних занять) та закінчується іспитом.

№ тижня	ДАТА	Вид занять	ТЕМА
1	25.01.21	Лекц.	<b>ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ I.</b> <b>Музика пізнього бароко у Франції, Італії та Німеччині.</b> Інструментальні школи XVII–поч. XVIII ст. (французькі клавесиністи, італійська скрипкова школа, німецька органна традиція)
2	1.02.21	Лекц.	Й.-С. Бах та його доба. Жанрові вектори творчості. Нова музична мова. Клавірна та органна творчість
3	8.02.21	Практ.	Й.-С. Бах. Висока меса h-moll. Жанр. Художня концепція. Музичні форми.
4	15.02.21	Лекц.	Творча фігура Г. Ф. Генделя. Жанрово-стильова еволюція. Оновлення жанрової моделі opera-seria
5	22.02.21	Лекц.	Г.-Ф. Гендель. Ораторія «Месія»: проблематика, специфіка жанру, музична мова
6	1.03.21	Сем.	Ораторіальна творчість Й.-С. Баха та Г.-Ф. Генделя

7	<b>9.03.21</b>	<i>Лек.</i>	<p align="center"><b>ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.</b></p> <p align="center"><b>Доба Просвітництва у Західній Європі</b></p> <p>Віденський класицизм: філософія та естетика часу. Нові жанри та форми. Мангеймська школа. Постать Й. Гайдна</p>
8	<b>15.03.21</b>	<i>Лекц.</i>	Феномен особистості В.-А. Моцарта. Етапи творчого шляху. Жанрова панорама. Специфіка світосприйняття та художнього мислення
9	<b>22.03.21</b>	<i>Лекц.</i>	Симфонічна творчість В.-А. Моцарта: шляхи оновлення жанрових канонів.
10	<b>29.03.21</b>	<i>Практ.</i>	Оперний театр В.-А. Моцарта. «Весілля Фігаро», «Дон Жуан» як два майбутніх вектори розвитку оперного жанру
11	<b>5.04.21</b>	<i>Практ.</i>	«Чарівна флейта» В.-А. Моцарта: переосмислення жанру, багатозначність художнього задуму
12	<b>12.04.21</b>	<i>Лекц.</i>	Людвіг ван Бетховен. Композитор і його епоха. Основні етапи творчості. Принципи еволюції стилю (на матеріалі сонат та увертюр)
13	<b>19.04.21</b>	<i>Практ.</i>	Бетховенська симфонія як феномен: діалектика музичного мислення. Проблематика, унікальні композиційні та стилістичні новації симфоній № 3, 5, 9
14	<b>26.04.21</b>	<i>Сем.</i>	Етапи становлення та розвитку сонатної форми у творчості Гайдна, Моцарта та Бетховена
15	<b>3.05.21</b>	<i>Лекц.</i>	<p align="center"><b>ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.</b></p> <p align="center"><b>Романтизм як світоглядне явище</b></p> <p>Культурно-історичні передумови виникнення напряму, специфіка художнього методу. Франц Шуберт – майстер вокальної мініатюри.</p>
16	<b>10.05.21</b>	<i>Практ.</i>	Р. Шуман як піаніст, мислитель та музичний критик. Образно-стилістичні новації
17	<b>17.05.21</b>	<i>Лекц.</i>	Ф. Шопен у дзеркалі своєї епохи. Проблематика та образний світ музики. Жанрова панорама.

18	<b>24.05.2 1</b>	<i>Практ.</i>	Ф. Мендельсон-Бартольдї: традиції та новаторство. Симфонічні та ораторіальні жанри творчості
19	<b>31.05.2 1</b>	<i>Практ.</i>	Г.Берліоз як засновник французького програмного симфонізму. «Фантастична симфонія»: унікальність художнього задуму.
20	<b>6.06.21</b>	<i>Сем.</i>	Жанр романтичної мініатюри: Шуберт, Шуман, Шопен.

**Іспитові вимоги:** (повний перелік музичних творів додається у кожную презентацію до теми):

- 1) Інструментальні школи XVII–поч. XVIII ст. Творчість французьких клавесиністів. Італійська скрипкова школа.
- 2) Й. С. Бах. Загальна характеристика творчості. Характеристика образної сфери, провідні ідеї творчості. Жанрова система. Основні етапи творчості (Веймар, Кетен, Лейпциг).
- 3) Месса h-moll: традиційне та новаторське в підході до жанру меси
- 4) Й. Гайдн – представник віденської класичної школи. Основні етапи творчості, провідні жанри, особливості музичного мислення. Характерні риси симфонічної творчості Й. Гайдна (103, 104).
- 5) В.-А. Моцарт. Загальна характеристика творчості. Провідні жанри, особливості музичного мислення.
- 6) В.-А. Моцарт. «Весілля Фігаро». Шляхи оновлення opera buffa.
- 7) В.-А. Моцарт. «Дон-Жуан». Особливості інтерпретації образу Дон-Жуана, специфіка жанру, музична характеристика центральних героїв.
- 8) В.-А. Моцарт. «Чарівна флейта». Історія створення. Філософська концепція твору. Особливості музичної характеристики основних героїв.
- 9) Симфонічна творчість В.-Ф/ Моцарта. Загальна характеристика (жанри, образи, музична мова). Симфонії № 40, 41.
- 10) Людвіг ван Бетховен. Композитор і його епоха. Основні етапи творчості, провідні жанри, особливості музичного мислення. Симфонічна творчість Бетховена (№ 3, 5, 9). Ф. Шуберт як представник романтизму. Характерні риси стилю композитора (жанри, образи, музична мова). Вокальні цикли Ф. Шуберта “Прекрасна мельничка” та “Зимовий шлях”.

- 11) “Незакінчена” симфонія Ф.Шуберта і принципи романтичної естетики. Новаторський підхід до жанру. Засоби музичної виразності.
- 12) Р. Шуман. Життєвий та творчий шлях. Багатогранність творчої діяльності. Фортепіанна музика Р. Шумана.
- 13) Ф. Шопен. Життєвий та творчий шлях. Характерні риси стилю. Новаторська трактовка жанрів балади, мазурки, вальсу, полонезу, прелюдії, сонати в творчості Шопена.
- 14) Г. Берліоз. Життєвий і творчий шлях. Особливості програмного симфонізму Берліоза (на прикладі «Фантастичної симфонії»).

*Рекомендована література:*

Музыкальный словарь Гроува. Пер. с англ. М., Практика, 2001. 1095 с.  
<http://yanko.lib.ru/books/music/gr-a-b.htm>

Аберт Г. В.А.Моцарт. В 4 томах. М., 1988.

Булычева А. Сады Армиды. Музыкальный театр французского барокко. М. Аграф, 2004. 464 с.

Бэлза И. Шопен. М., 1991.

Венок Шопену: сб. статей. М., 1989.

Вульфийус П.В. Шуберт. Очерки жизни и творчества. М., 1983.

Друскин Я. О риторических фигурах в музыке И. Баха. СПб., Композитор, 2005. 133 с.

Жаркова В. О новых ориентирах европейской музыкальной культуры XVII века. Київське музикознавство. Культурологія та мистецтвознавство. Зб. статей. Вип. 38.

Житомирский Д. Р.Шуман. Очерк жизни и творчества. М., 1964.

Зенкин К. Фортепианная миниатюра и пути музыкального романтизма. М., 1997.

Келер Е.Х. “Прожить тысячу жизней”. По страницам разговорных тетрадей Бетховена. М., 1986.

Кенигсберг А. К.М.Вебер. М.-Л., 1981.

Кирилина Л. В. Бетховен. Жизнь и творчество: В 2-х томах. М., 2009

Кремлев Ю.Ф.Шопен. Очерк о Шопене. М., 1987.

Лаврентьева И. Симфонии Шуберта. Путеводитель. М., 1967.

Лобанова М. Западноевропейское музыкальное барокко: проблемы эстетики и поэтики. М. : Музыка, 1994. 320 с. <http://lukashevichus.info/knigi/lobanova-zap-ievropesk-muz-barocco.pdf>

Мейлих Е. Ф. Мендельсон-Бартольди. Краткий очерк жизни и творчества. Л., 1973.

Музыка Австрии и Германии XIX века, кн.2, М., 1990.

Попова Н. “Симфонические этюды” и “Карнавал”. М., 1957.

Роберт Шуман и перекрестье путей музыки и литературы: сб. статей. Харьков, 1997.

Сапонов М. Шедевры Баха по-русски. Страсти, оратории, мессы, мотеты, кантаты, муз. драмы. М.: Классика-XXI, 2005. 284 с.

Чигарёва Е. Оперы Моцарта в контексте культуры его времени. М., 2000. 210 с.

Чижик И. Манифест классицизма в «Schöpfung» Й. Гайдна. Науковий вісник. Вип.27. Слово, інтонація, музичний твір. Київ, 2003. С. 127-141.

Франц Шуберт. К 200-летию со дня рождения. Материалы международной научной конференции. Сб. статей. М., 1997.

Хохлов Ю. Песни Шуберта: черты стиля. М., 1987.

Хохловкина А. Г. Берлиоз. М., 1960.

Шуберт и шубертианство: сб. мат. научного музыковедческого симпозиума. Харьков, 1999.